

Hrvatska zaklada za znanost

SPECIFIČNOSTI U PRIZNAVANJU INFRASTRUKTURNE IMOVINE U JAVNOM SEKTORU

IZLAGANJE NA OKRUGLOM STOLU
*UPRAVLJANJE IMOVINOM DRŽAVE I JLP(R)S: IMOVINA KAO
JAVNO DOBRO-
INSTITUCIONALNO-ORGANIZACIJSKI I
RAČUNOVODSTVENO IZVJEŠTAJNI ASPEKTI*

Vesna Vašiček

PRIZNAVANJE INFRASTRUKTURNE IMOVINE U RH

Prof.dr.sc. Vesna Vašiček

Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

Imovina u javnom sektoru

- Sredstva su resursi koje jedinica/subjekt kontrolira kao rezultat prošlih događaja, koja posjeduju uslužni/servisni potencijal ili sposobnost da generira ekonomske koristi.
- Specifična imovina u javnom sektoru:
 - javna infrastruktura, nekretnine, finansijska imovina (udjeli u državnim poduzećima, novac i ostali vrijednosni papiri), naslijeđena imovina, prirodni resursi, vojna imovina, pokretnine i sl.
- Dužnost upravljanja imovinom uključuje efikasno stjecanje, upotrebu, zaštitu, održavanje i raspolaganje imovinom u skladu sa ciljevima jedinice i u okviru njene nadležnosti

Definicija i obuhvat infrastrukturne imovine

- Infrastrukturna imovina
 - ▣ javna infrastruktura
 - ▣ proizvedena dugotrajna (materijalna) imovina
 - ▣ obveza (zakonska) izgradnje i održavanja infrastrukture je obveza države ili lokalne jedinice - prirodni monopol
- U RH - razlikovanje nadležnosti i tretmana imovine
 - ▣ Imovina u vlasništvu središnje države
 - ▣ Imovina u vlasništvu lokalnih jedinica (županija, gradova i općina)
- pojam vlasništva u stvarno – pravnom smislu proširen pojmovima upravnog prava i javnog dobra

Vlasništvo, upravljanje i raspolaganje, korištenje imovine

- Distinkcija između pravnog okvira i ekonomske prirode imovine
- Razlikovanje **vlasnika, upravitelja i korisnika** imovine
- Upravljanje imovinom i raspolaganje imovinom (prodaja, davanje u zakup ili najam, osnivanje prava građenja, dokapitalizacija trgovačkih društava unosom nekretnina, zamjena, darovanje, osnivanje založnog prava na nekretnini, davanje prava služnosti, zajednička izgradnja i financiranje izgradnje)
 - ▣ (izvor Zakon o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu RH)
- Ekonomsko vlasništvo podrazumijeva postojanje koristi i rizika gdje jedinica/subjekt javnog sektora ima pravo pristupu koristima ali i snosi rizike koje vlasništvo nad sredstvom uobičajeno nosi.
- Neperfektno vlasništvo - ova se sredstva klasificiraju kao javna dobra

Imovina središnje države

- Registar imovine - pojavni oblici imovine – pretpostavka upravljanja imovinom - Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu RH
- Vlada RH - Odluka o utvrđivanju popisa trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku:
- **Strateška TD** (ceste, autoceste, željeznička infrastruktura, šume, vode, elektroprivreda ...)
- **TD od posebnog interesa** (pomorske luke, zračne luke, ACI, Jadrolinija)

Iskaz imovine JTD od strateškog interesa

- Vrijednost JTD u financijskim izvještajima države i lokalnih jedinica:
 - iskazivanje kroz kapital - posjedovanje dionica ili udjela trgovačkog društva koje je u pretežitom vlasništvu države (od 50% + 1 dionica do 100% vlasništva), ili
 - kroz imovinu (imovina je iskazana u vlasništvu države ili lokalne jedinice kao njena imovina, a može biti dana na upravljanje ili korištenje JTD).
 - MIDIM iskazuje JTD kroz udjele u vlasništvu.
- Infrastrukturalna imovina JTD u financijskim izvještajima JTD se iskazuje različito:
 - Integrirano izvještavanje o poslovanju JTD bez razlikovanja javne imovine/kapitala
 - Izdvojeno izvještavanje o javnoj infrastrukturnoj imovini (ceste, željeznice)
 - Podbilanca javne imovine/kapitala
 - Izvanbilančna evidencija - tuđa imovina s pravom korištenja

Iskaz u financijskim izvještajima JTD

- Trgovačka društva – Zakon o računovodstvu – računovodstveni standardi za profitne subjekte
- Iskaz izvora financiranja javne infrastrukture:
 - ▣ **Kapitalni pristup**
 - ▣ **Dobitni pristup**
- Različiti učinak na iskaz financijskog položaja i uspješnost
- Važna je ekonomska priroda odnosa između države i lokalne jedinice i JTD

Infrastrukturalna imovina lokalnih jedinica – komunalna infrastruktura

- Komunalne djelatnosti: opskrba pitkom vodom, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, prijevoz putnika u javnom prometu, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, tržnice na malo, održavanje groblja i krematorija te obavljanje pogrebnih poslova, obavljanje dimnjačarskih poslova i javna rasvjeta.

Načini obavljanja komunalne djelatnosti

- Komunalne djelatnosti mogu se obavljati u skladu s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu kao:
- 1. trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave,
- 2. javna ustanova koju osniva jedinica lokalne samouprave,
- 3. služba – vlastiti pogon (u daljnjem tekstu: vlastiti pogon), koju osniva jedinica lokalne samouprave,
- 4. pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji,
- 5. pravna i fizička osoba na temelju ugovora o povjeravanju komunalnih poslova.

Vlasništvo komunalne infrastrukture

- Zakon ne sadrži odredbe o vlasništvu nad komunalnom infrastrukturom.
- U ovisnosti o načinima obavljanja komunalne djelatnosti, komunalna infrastruktura gledano kroz vlasništvo nad infrastrukturom može biti:
 - u vlasništvu lokalnih jedinica,
 - vlasništvu trgovačkih društava ili javnih ustanova koja obavljaju komunalnu djelatnost te
 - kao javno dobro u općoj upotrebi na kojem se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi.
- Prenesena ili novoizgrađena infrastrukturna imovina iskazuje se u financijskim izvještajima JTD kroz:
 - kapitalni ili
 - dobitni pristup

Iskazivanje komunalne infrastrukture

- **Vlastiti pogon** - imovina je iskazana u financijskim izvještajima lokalne jedinice i vrednovana prema pravilima proračunskog računovodstva
- **Trgovačko društvo** komunalne djelatnosti
 - ▣ Imovina ostaje u vlasništvu lokalne jedinice i daje se na upravljanje JD
 - ▣ Imovina se prenosi u vlasništvo JD
- U nekim slučajevima prijenos u vlasništvo JD je obveza - vodno gospodarstvo
- Novo izgrađena imovina - kapitalni ili dobitni pristup
- Prevladava dobiti pristup
- **Koncesija** - vlasništvo koncesionara dok traje ugovor o koncesiji - kasnije prirasta javnom dobru izvan vlasničkog pravnog režima

Zaključak

- Složenost odnosa vlasništva, upravljanja i korištenja imovine uz naglašenu specifičnu upotrebnu vrijednost imovine i izvore financiranja zahtijeva pristup u evidentiranju, vrednovanju i iskazivanju infrastrukturne imovine koji uključuje i uravnotežuje političku, ekonomsku, računovodstvenu perspektivu i daje najbolje rješenje u danim okolnostima.
- Računovodstvena rješenja trebala bi u skladu sa računovodstvenim načelom da je suština događaja važnija od forme te da se računovodstveno prati ekonomska priroda imovine i kontrola nad koristima do imovine te time daje fer prikaz buduće ekonomske koristi od imovine.

□ HVALA ZA PAŽNJU!